

IZVEŠTAJ O RADU SAVETA ZA BORBU PROTIV KORUPCIJE ZA 2005. GODINU

Savet za borbu protiv korupcije je u toku 2005. godine održao 17 sednica, na kojima je razmatrao i usvajao izveštaje i inicijative koje je dostavljao Vladi sa predlozima mera za borbu protiv korupcije.

Savet u 2005. godini nije primao nove članove, tako da je njegov sastav nepromenjen od oktobra 2004. godine.

Savet trenutno ima deset članova:

- Verica Barać, predsednik,
- Miroslav Milićević, potpredsednik,
- Jelisaveta Vasilić,
- Radmila Vasić,
- Milić Milovanović,
- Danilo Šuković,
- Stjepan Gredelj,
- Dušan Slijepčević,
- Aleksandar Ćurčić i
- Vladimir Goati.

Misija OEBS-a u SCG je pridruženi član Saveta. Ispred Misije OEBS-a, sednicama Saveta prisustvuje Svetlana Zorbić.

1. IZVEŠTAJI I INICIJATIVE VLADI

Savet je tokom 2005. godine usvojio i Vladi dostavio:

1. Mišljenje o izmenama propisa o privatizaciji koje je Ministarstvo privrede predložilo Vladi, sa preporukom da Vlada ove predloge ne usvoji (4. februar).

- Ministarstvo privrede je 9. februara dalo svoj Stručni komentar, koji je Savet razmotrio i na koji je taksativno odgovorio; Savet je ostao na stanovištu da predložene izmene Zakona o privatizaciji neće unaprediti suzbijanje korupcije u privatizaciji, već da će, naprotiv, omogućiti još veću korupciju u ovom procesu, pre svega zato što doprinose povećanju diskrecionih ovlašćenja državnih službenika, što je suprotno svim preporukama i međunarodnim obavezama koje je preuzela naša zemlja; Vlada nije uvažila preporuke Saveta, već je bez obrazloženja usvojila predlog Ministarstva privrede.

2. Izveštaj o kompaniji Dunav osiguranje A.D. (4. februar).

- U pripremi izveštaja izvršene su konsultacije sa rukovodstvom kompanije i prikupljeni dodatni podaci koji su definitivno uobličili stav Saveta po pitanju mogućih izvora korupcije u ovoj značajnoj osiguravajućoj kući i šire – u sektoru osiguranja imovine i lica; nismo dobili povratnu informaciju da li je Vlada razmatrala Izveštaj.

3. Izveštaj o «Mobtelu» (6. april), u kome su analizirani najvažniji aspekti osnivanja kompanije, ulaganja osnivačkog kapitala, izdavanja licence za rad, zaključivanja aneksa ugovora o osnivanju kompanije, kao i problemi vezani za poslovanje i raspodelu dobiti preduzeća. Na kraju Izveštaja su dati zaključci i preporuke Vladi, među kojima je svakako najznačajnija da se stavi van snage Zaključak Vlade od 24. juna 2004, budući da je u njegovoj pripremi ključnu ulogu odigrao čovek koga je Vlada smenila sa mesta pomoćnika ministra usled izraženog sukoba interesa. Do dana pisanja ovog Izveštaja, Savet nije obavešten da li je Vlada procenila eventualnu štetu koja je mogla nastati usled konstatovanog sukoba interesa.

- Nismo dobili povratnu informaciju da li je Vlada razmatrala Izveštaj o Mobtelu.

4. Treći deo Izveštaja o izvozu šećera u zemlje Evropske unije (15. april), u koje su analizirane mere koje su Vlada Srbije i nadležni državni organi preduzeli na rasvetljavanju «šećerne afere», i na oporavku srpske industrije šećera od posledica enormnog šverca u periodu 2001-2003. godine i sankcija EU na izvoz šećera; u Izveštaju je posebno razmatran postupak privatizacije industrije šećera u Srbiji; Savet je zaključio da su aktivnosti Vlade i državnih organa zapravo doprinele daljem zataškavanju «šećerne afere», da se industrija šećera u Srbiji nije bitnije oporavila ni nakon ukidanja sankcija EU, zato što nisu pokrenuti postupci za utvrđivanje odgovornosti za šverc koji je doveo do sankcija, i da je način privatizacije industrije šećera u Srbiji doveo do propadanja dve najveće srpske šećerane, beogradske i zrenjaninske.

- Nismo dobili informaciju da li je Vlada razmatrala treći deo Izveštaja o izvozu šećera.

5. Zaključke sa sastanka Saveta i predstavnika Republičkog i Okružnog tužilaštva, sa predlogom da Vlada preduzme mere kojima će se poboljšati rad Tužilaštva i otkloniti prepreke u borbi protiv korupcije (21. april).

- Nemamo povratnu informaciju da li je Vlada razmatrala predloge Saveta.

6. Pismo premijeru sa preporukama povodom navodne korupcije potpredsednika Vlade Miroљuba Labusa (26. april).

- Povodom ovog pisma nastao je izvestan nesporazum, budući da je potpredsednik Vlade Labus je u dnevnoj štampi dao izjavu da je lično premijeru odgovorio na pismo Saveta; iz kabineta premijera smo dobili usmeni odgovor da gospodin Labus nije odgovorio premijeru na pismo Saveta, nakon čega smo više puta tražili da nas i pismeno o tome izveste, ali pismenu informaciju od kabineta nismo dobili.

7. Analiza Uredbe Vlade Srbije o sredstvima za posebne namene, sa preporukom da Vlada povuče ovu Uredbu (9. maj), zbog neprimerenog povećanja diskrecionih ovlašćenja ministra unutrašnjih poslova i faktičkog stavljanja van snage veoma važnih odredbi Zakona o javnim nabavkama, čime može doći do rasta korupcije u zemlji; Savet se 12. maja istim povodom obratio Ustavnom sudu, radi provere saglasnosti Uredbe o sredstvima za posebne namene sa Zakonom o javnim nabavkama.

- Kako je Uredba o sredstvima za posebne namene ostala na snazi, Savet je zaključio da Vlada nije prihvatila predlog Saveta.

8. Pismo povodom izmena teksta nacionalne strategije za borbu protiv korupcije koji je usvojila Radna grupa za izradu strategije, a koje je samovoljno unelo Ministarstvo pravde, i takav izmenjen tekst dostavilo Vladi na usvajanje (25. maj). Naime, Savet je aktivno učestvovao u svim fazama izrade Nacionalne strategije i odobrio konačnu verziju Nacrta, nakon čega je na volšeban način taj nacrt izmenjen u delu koji Savet smatra veoma bitnim za borbu protiv korupcije.

- Nismo dobili povratnu informaciju da li je Vlada razmatrala dopis Saveta; tekst Nacionalne strategije je, nažalost, usvojen sa izmenama koje je unelo Ministarstvo pravde.

9. Podsećanje Vlade na potrebu nastavka rada na rasvetljavanju «šećerne afere» i predlog za zajednički sastanak povodom trećeg dela Izveštaja Saveta o izvozu šećera u zemlje EU (25. maj).

- Nismo dobili informaciju da li je Vlada razmatrala ovaj predlog.

10. Inicijativa da Vlada preduzme hitne mere iz svoje nadležnosti da se uspostavi zakonito stanje u preduzeću «Keramika» iz Kanjiže (12. avgust).

- Nismo dobili povratnu informaciju da li je Vlada razmatrala ovu inicijativu.

11. Inicijativa Vladi da preduzme neophodne mere da političke stranke ispune svoju zakonsku obavezu i da Odboru Narodne skupštine nadležnom za finansije podnesu završni račun za 2004. godinu (17. oktobar); istovremeno, Savet se obratio Odboru za finansije sa predlogom za zajednički na kojem bi smo razmotrili probleme u sprovođenju Zakona o finansiranju političkih stranaka.

- Ni od Vlade, ni od Odbora za finansije nismo dobili informaciju da li su razmatrali predloge Saveta.

Savet je za 2005. godinu planirao i završetak Izveštaja o radu Agencije za privatizaciju, ali zbog nesaradnje Agencije i njenog odbijanja da dostavi neophodnu dokumentaciju, ovaj izveštaj još uvek nije završen. Takođe, deo Plana rada Saveta za borbu protiv korupcije za 2005. godinu nije mogao biti ispunjen zbog neprestanih

problema sa korišćenjem sredstava namenjenih radu Saveta Zakonom o budžetu Republike Srbije za 2005. godinu, koji nisu prevaziđeni do pred sam kraj ove godine.

Savet je, sa zakašnjenjem od dva meseca, usled tehničkih problema u korišćenju sredstava iz Budžeta namenjenih za njegov rad, u avgustu objavio drugi deo knjige «Korupcija, vlast i država», u kojoj su objavljeni izveštaji Saveta dostavljeni Vladi nakon objavljivanja prvog dela knjige.

2. SARADNJA SA VLADOM

Savet se u 2005. godini samo jednom sastao sa članovima Vlade, 16. marta, sa predsednikom Vlade i ministrom finansija, povodom Izveštaja o Nacionalnoj štedionici. Sastanak nije doprineo da se razjasne važna pitanja iz Izveštaja Saveta o kršenju zakona i procedure, koja su i dalje otvorena (npr. privilegovanje samo jedne banke, po nalogu guvernera, za isplatu stare devizne štednje), a propuštena je i prilika da se reše sporna pitanja u načinu na koji su Ministarstvo finansija i Direkcija za imovinu RS izvršile nalog Vlade Srbije za prodaju poslovnog prostora bivšeg ZOP-a, kojim je takođe privilegovana samo jedna banka, Nacionalna štedionica. Savet je Vladi predlagao sastanke i povodom drugih izveštaja, ali nemamo informaciju da li je Vlada razmatrala ove predloge.

Za većinu izveštaja i inicijativa Saveta dostavljenih Vladi u 2005. godini, nismo dobili povratnu informaciju da li ih je Vlada razmatrala. Često se dešavalo da Savet umesto odgovora mora da tumači saopštenja vladinih predstavnika, što nije doprinosilo boljoj saradnji niti obostranom uvažavanju (npr. slučaj navodne korupcije potpredsednika Vlade Labusa).

Savet je obavestio Vladu da je Ministarstvo pravde samovoljno izmenilo nacrt nacionalne strategije za borbu protiv korupcije koji je usvojila Radna grupa za izradu ovog dokumenta, i takvim kršenjem procedure obesmisllila rad Radne grupe za izradu strategije, međutim Vlada je usvojila tekst nacionalne strategije sa izmenama koje je unelo Ministarstvo pravde.

Rešenjam Komisije za reformu pravosuđa o formiranju Radne grupe za izradu teksta zakona o agenciji za borbu protiv korupcije od 17. maja, Verica Barać i Radmila Vasić su imenovane za članove Radne grupe za izradu zakona o agenciji za borbu protiv korupcije.

Savet je tokom 2005. godine imao velikih problema da od državnih institucija dobije dokumentaciju neophodnu za rad na izveštajima. Agencija za privatizaciju je odbila da Savetu dostavi ugovore koje je zaključivala sa kupcima u privatizaciji, i druga dokumenta neophodna za rad na izveštaju o radu Agencije.

3. SARADNJA SA DRUGIM ORGANIZACIJAMA I INSTITUCIJAMA

Tokom 2005. godine, Savet je nastavio saradnju sa Misijom OEBS-a u SCG, koji su pridruženi član Saveta za borbu protiv korupcije, kao i saradnju sa Savetom Evrope, koje je uspostavljena tokom rada na tekstu Nacionalne strategije za borbu protiv korupcije. Ostvarena je i saradnja sa Programom razvoja Ujedinjenih nacija (UNDP), od koje se mogu očekivati ozbiljniji rezultati u 2006. godini, obzirom da je UNDP najavio da je zainteresovan da u saradnji sa Savetom realizuje više antikorupcijskih programa za Srbiju.

Članovi Saveta su se tokom godine u više navrata sastali sa predstavnicima međunarodne zajednice u Beogradu, i učestvovali u radu nekoliko međunarodnih konferencija na temu borbe protiv korupcije:

1. sastanak sa ekspertima Misije za izradu studije izvodljivosti SCG, u organizaciji Kancelarije Svetske banke u SCG, održan 23. marta u Beogradu;
2. konferencija PACO-IMPACT programa Saveta Evrope, održana od 31. marta do 1. aprila u Ohridu;
3. sastanak sa Vladimirom Pirošekom i Andrejom Salinerom, ekspertima organizacije Transparency International iz Slovačke, održan 6. aprila u Beogradu;
4. sastanak sa predstavnicima ambasada država članica EU u SCG, održan 4. maja u Beogradu, u organizaciji Misije OEBS-a u SCG;
5. seminar povodom izrade Nacrta zakona o državnoj revizorskoj instituciji, u organizaciji OEBS-a, održan 18. maja u Beogradu;
6. sastanak sa predstavnicima Evropske banke za obnovu i razvoj, održan 20. maja u Beogradu;
7. sastanak sa sekretarom Ambasade Australije u SCG, održan 25. maja u Beogradu;
8. sastanak sa Panosom Liberakosom, direktorom programa UN za socijalni razvoj za jugoistočnu Evropu, održan 25. maja u Beogradu;
9. šesti generalni sastanak Mreže za borbu protiv korupcije zemalja u tranziciji (ANC), u organizaciji Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD), održan od 30. do 31. maja u Beogradu;
10. sastanak sa predstavnicom Monitoring misije Saveta Evrope, Klaudijom Lučani, održan 9. juna u Beogradu;
11. sastanak sa Li Eleln Keli, šefom pravnog sektora u ambasadi SAD, i Karen Martin, generalnim Konzulom u ambasadi SAD, održan 6. jula u Beogradu;
12. sastanak sa potpredsednikom Evropskog parlamenta Edvardom MekMilan Skotom i ambasadorom OEBS-a u SCG Mauricijem Masarijem, održan 3. avgusta u Beogradu;
13. multilateralni sastanak PACO-IMPACT programa, održan od 30. do 31. avgusta u Strazburu;
14. sastanak sa predstavnicima GRECO projekta Saveta Evrope, na temu evaluacije antikorupcijskih aktivnosti u Srbiji, održan 15. septembra u Beogradu;
15. konferencija OEBS-a o primeni antikorupcijskih mera u Srbiji, održana 20. i 21. septembra u Beogradu;
16. konferencija Saveta Evrope i OECD-a o borbi protiv korupcije, održana 18. i 19. novembra u Beogradu;
17. sastanak sa ambasadorom Švajcarske u SCG, održan 15. novembra u Beogradu;
18. sastanak sa predstavnicima Monitoring Misije Saveta Evrope, održan 7. decembra u Beogradu

19. Regionalni forum antikorupcijskih institucija istočne Evrope i Saveza nezavisnih država, u organizaciji Regionalnog centra UNDP iz Bratislave, održan od 12. do 14. decembra u Beču.

Savet je tokom ove godine intenzivno sarađivao sa Društvom sudija Srbije. Savet i Društvo sudija su 2. jula zajednički organizovali Okrugli sto «Korupcija i pravosuđe», a krajem godine je ostvaren kontakt i sa Advokatskom komorom Srbije, sa kojom Savet takođe planira saradnju na temu korupcije u pravosuđu.

Savet se 19. aprila sastao sa predstavnicima Republičkog i Okružnog tužilaštva u Beogradu, na temu mogućnosti za borbu protiv korupcije u Srbiji. Zaključke sa ovog sastanka smo dostavili Vladi Srbije, sa preporukama za unapređenje rada Tužilaštva, međutim ove aktivnosti nisu doprinele poboljšanju saradnje Saveta i tužilaštva u borbi protiv korupcije u Srbiji.

Savet smatra da je javnost jedno od najvažnijih uporišta borbe protiv korupcije, odnosno najefikasniji mehanizam za kontrolu vlasti. Na žalost, javnost u Srbiji nije dovoljno razvijena da bi mogla da preuzme ključnu ulogu u kontroli vlasti i suzbijanju korupcije. Kako bi pomogli razvoj društvene svesti o problemu korupcije u Srbiji, članovi Saveta su tokom oktobra i novembra učestvovali u edukaciji novinara iz oblasti borbe protiv korupcije, u organizaciji Misije OEBS-a u SCG, održali jednu konferenciju za štampu, 16. juna, i ostvarili veliki broj kontakata sa javnošću preko sredstava javnog informisanja, u kojima su isticali važnost suzbijanja korupcije u procesu izgradnje institucija demokratske države u Srbiji. Savet je na sednici 26. avgusta između ostalog zaključio da, u cilju poboljšanja odnosa sa javnošću, treba značajno da unapredi svoju internet prezentaciju, kako bi omogućio više interaktivnih i informativnih sadržaja, međutim zbog konstantnih problema u korišćenju sredstava iz Budžeta nemanjenih Savetu, ovaj zaključak je realizovan tek krajem decembra.

4. PREDSTAVKE GRAĐANA

Savetu za borbu protiv korupcije se svakodnevno obraća veliki broj građana, telefonom, elektronskom poštom ili pisanom predstavkom, sa pritužbama na korupciju. Predstavke građana Savet pravno i statistički obrađuje, i nakon obrade prosleđuje nadležnim državnim institucijama, sa molbom da nas i podnosiocima predstavki izveste o preduzetim merama iz svoje nadležnosti. Institucije uglavnom dostave odgovore Savetu u roku od 30 dana, mada je često rok mnogo duži, i do godinu dana, a na 10% predstavki građana dostavljenih Savetu u 2005. godini, nadležni organi nisu dostavili odgovore. Savet odgovore državnih institucija dostavlja podnosiocima predstavki.

U prethodnoj godini, zaključno sa 10. decembrom, Savetu je dostavljeno 353 predstavke. Najveći deo predstavki Savetu, čak 43,8%, i dalje se, kao i prethodnih godina, odnosi na sumnje na korupciju u privatizaciji, pretežno u preduzećima privatizovanim po propisima iz 2001. godine. Podnosioci predstavki su gotovo uvek mali akcionari-radnici. Deo navoda iz ovih predstavki biće obrađen u izveštaju o radu Agencije za privatizaciju.

Savet je i u ovoj godini nastavio saradnju sa udruženjima građana koji se bore za svoja vlasnička prava, ugrožena korupcijom: Unijom radnika i akcionara Srbije, Udruženjem za zaštitu prava na nepokretnosti, Udruženjem građana za povraćaj imovine, i drugim. Savet smatra da su građani okupljeni u ovim udruženjima najdosledniji borci protiv korupcije u Srbiji, i da od ishoda borbe radnika-akcionara u privatizovanim preduzećima, vlasnika zgrada koje se nasilno nadziru, i građana čija je imovina nacionalizovana, u najvećoj meri zavisi da li će se u Srbiji uspostaviti princip jednake zaštite privatne svojine svih građana. Od uspostavljanja tog principa, u najvećoj meri zavisi čitav proces tranzicije Srbije ka demokratiji.

5. PROBLEMI U KORIŠĆENJU SREDSTAVA NAMENJENIH RADU SAVETA ZAKONOM O BUDŽETU ZA 2005. GODINU

Problemi u korišćenju sredstava namenjenih radu Saveta Zakonom o Budžetu za 2005. godinu, znatno su otežali rad Saveta, kako njegovo redovno funkcionisanje, tako i realizaciju projekata predviđenih Planom rada (izdavanje drugog dela knjige Saveta i rad na izveštajima). Zakonom o Budžetu za rad Saveta je predviđeno 12.460.000,00 dinara. Ministarstvo finansija je, i pored prošlogodišnjih problema, koji su tada morali biti prevaziđeni novcem iz tekućih budžetskih rezervi, ponovo onemogućilo Savet da koristi 2 miliona dinara, koje je opredelilo na ekonomske klasifikacije 416 i 422, koje Savet ne može da koristi. Naporedo sa ponavljanjem problema iz prethodne godine, Služba za trezor Ministarstva finansija je u februaru obustavila isplatu naknada za rad članovima Saveta, obrazlažući da se više ne mogu, kao do tada, isplaćivati na osnovu Odluke Vlade o obrazovanju Saveta. U aprilu je dogovoren način isplate naknada za rad članovima Saveta, tako što će potpisati autorske ugovore sa generalnim sekretarom Vlade, ali su sredstva koja u međuvremenu nisu mogla biti isplaćena (1,26 miliona dinara), vraćena u Budžet kao nepotrošena. Savet je, 20. maja o ovim problemima izvestio premijera, i predložio da se oni reše u okviru planiranog rebalansa Budžeta. Vlada je početkom jula usvojila rebalans Budžeta, kojim je, od spornih 2 miliona dinara, milion vraćeno u Budžet kao nepotrošeno u prvom polugođu, dok je preostalih milion dinara ostalo na ekonomskim klasifikacijama 416 i 422, o čemu smo 13. jula obavestili premijera i predložili da se problem i ove godine reši sredstvima iz tekućih budžetskih rezervi.

Savet se 15. septembra obratio i Ministarstvu finansija zahtevom za dodelu sredstava iz tekuće budžetske rezerve, kako bi mogao da pokrije osnovne troškove za svoj rad. U novembru, Savet je došao u situaciju da nema sredstava ni za redovno funkcionisanje, za troškove kancelarije, naknade za rad članovima Saveta i tsl. Vlada je tek početkom decembra odobrila 1,8 miliona dinara iz tekućih budžetskih rezervi za rad Saveta, što je bilo prekasno da bi se realizovao deo aktivnosti predviđen Planom rada Saveta za 2005. godinu.

Od Zakonom predviđenih 12.460.000,00 dinara Savet je, sa velikim zakašnjenjima i administrativnim preprekama, u 2005. godini potrošio 11.300.000,00 dinara. Smatramo da je neophodno da se u narednoj godini omogući da Generalni sekretarijat Vlade, u skladu sa odlukom o osnivanju Saveta, nesmetano obavlja tehničko-administrativne

poslove za Savet, kako se ne bi ponovilo da bavljenje administrativnim preprekama ometa Savet u obavljanju zadatka sa kojim je osnovan – da pomaže Vladi u borbi protiv korupcije.

PREDSEDNIK
Verica Barać

U Beogradu
30. decembra 2005. godine